Öcülü hikayeler

Abdulhalim Durma

Öcülü hikayeler

Kahvehanenin köşesinde her zamanki yerimizde altı yedi kişi oturmuş, onun konuyu açmasını bekliyorduk. Yaşlı dostumuz, bir süre sessiz kaldı. Sonra, sanki artık maziye ait olan bir hayal gözlerinin önünde canlanmışçasına, yüzünde nostaljik bir gülümseme belirdi. Duymuşsunuzdur mutlaka, diye söze başladı. “Şeyhi olmayanın şeyhi, şeytandır”, diye bir deyim var. Bugün cenazesinde bulunduğumuz müteveffanın hakkında ardından söylenecek belki de en uygun söz budur. Fakat yanıltmasın. Bu söz, sadece onun herkes gibi olmadığını anlatmak için kullanılabilir. İyi ya da kötü biri olduğu için değil.

-Yani, hikayesi dinlemeye değer, dedi aramızdan biri.

Bir diğeri ise itiraz edercesine önemsemediğini gösterdi. “Hakkında bilmediğimiz ne olabilir ki... Beladan uzak duran, etliye sütlüye karışmayan, kimseyle alacağı vereceği olmayan, kendi halinde biri.. değil mi. . .”

Haklısınız, diye söylenilenleri tasdik etti yaşlı dostumuz. “Yakın zamana kadar, benim de söyleyeceklerim, bunlara benzer kanaatler olacaktı. Sessiz, sakin, bahçesinde çiçek yetiştirmek, arada bir bisiklete binip kanal boyunca gezinmek gibi mütevazi zevkleriyle hayatının son dönemini yaşayan bir tanıdık. Bir gün, böyle bir kanal gezintisinden sonra, görev yaptığım dairenin lojmanına uğramış, bahçedeki kamelyanın altında demlediğimiz semaverin keyfine katılmıştı. Sanki başka bir dünyada idi ve baharın coşkusunu iliklerine kadar yaşadığı

anlaşılıyordu. Yol boyunca gözleri rengarenk yabani çiçeklerin güzelliğinden başka bir şey görmemişti. Adeta büyülenmiş gibiydi. Çayı bardaklara dolduran hizmetli, onu daldığı alemden uyandırırcasına, “bunu sadece siz görüyorsunuz”, dedi. Buradaki halk için kanal boyundaki yabani çiçekler ottan, dikenden başka bir şey değil.” Eminim, o da bunu biliyordu. Sadece hayatı nasıl gördüğünü bizimle paylaşmak istemişti.

İlk itiraz eden, kanaatlerinde ısrarcı idi. “Bu bize, onun insanlardan ne kadar uzak olduğunu göstermez mi. Kendi dünyasına kapanmış, insanlarla ilişkisini en aza indirmiş, münzeviyane bir yaşama kendini mahkum etmiş biri. Cenaze namazından önce helallik istenirken, akıldan geçen şuydu. Kimin ondan alacağı ya da borcu olabilirdi ki. . .

Yaşlı dostumuz, “kendini mahkum etmek ile tercihte bulunmak arasında fark yoksa, bu onun tercihiydi, diyebilir miyiz.” Diğeri omuzlarını silkerek umursamadığını belli etse de karşılık vermedi. Konu değişmedi. Yaşlı dostumuz sözlerine devam etti. Hastanedeki son günlerinde onu ziyarete gelen küçük kardeşiyle tanıştım. O da ağabeyi gibi samimi olmak için uzun seneler beklemeyen ender insanlardandı. Çabuk kaynaştık kendisiyle. Kaldığı otele uğradım. Uzun uzun konuştuk. Cenazeden önce gittiği için onunla tanışamadınız.

-Neler anlattı, diye sordum merakla.

Otelin lobisindeki küçük kardeş, nostaljik bir başlangıçla hafızasının derinliklerine kadar indi.

“-Annem onun tuvalet eğitimi konusunda çok çekmiş.”, diye söze başladı. Önceki iki çocuğunda yaşamadığı sıkıntıları anneme yaşatmış. Her sabah, yatağı ıslak olarak

bulurmuş. Talihsiz kadın sonraları, küçük çocuğun geceleri evin içindeki tuvalete gidemeyişinin sebebinin kendi anlattığı öcülü hikayeler olduğunu kabullenmiş. *Öcülü hikayeler* . . .

“Mahalle arasında içinde oturan kimselerin olmadığı böyle öcülü bir ev varmış. Gündüzleri dahi biraz açığından geçse de, geceleri karşı duvara sürtünürcesine o evin uzağından geçermiş. Karanlık ile öcüler adeta özdeşleşmişler. Kendi evlerinin içi dahi öcülere mekan olmuş. Geceleri oturdukları odadan beş metre ötedeki mutfağa veya diğer odaya gitmek için birisinin yanında gelmesini istermiş.

“-Tabiatıyle kardeşleri olarak bizler onunla aynı yatakta yatmak istemezdik. Karanlık, yalnızlık ve korku. . . Çocukluğunda kök salan ve oldukça uzun süren bu psikolojik sorunun nasıl ve ne zaman hallolduğunu hatırlamıyorum. Geç de olsa, sonunda çişini tutmayı öğrendi.

“Kardeşten çok arkadaş gibiydik. Ona hiç ağabey demedim. O da bana kendisine adıyla hitap ettiğim halde ağabey demem için hiç üstelemedi. Çocukken arkadaşlarla birlikte şehrin eteğinde kurulduğu dağın zirvesine çıkmıştık. Daha sonraları bu tırmanışı her yıl tekrarlamaya başladı. Tatile geldiği bir yaz, bana zirveye çıkmamızı teklif etti. İsteğini kabul edip ona katılsam da, bir süre sonra, havanın dayanılmaz derecede sıcak oluşu sebebiyle dönmeye karar verdim. Yaklaşık altı saat süren bu zirveye çıkış, o sıcakta hiç çekilmezdi. O ise kararlıydı, tırmanışa devam etti, ben de yol yakınken eve döndüm. O gece gelmedi. Ertesi gün de . . . Ancak bir günden fazla bir zaman sonra akşama doğru yorgunluktan tükenmiş vaziyette döndü. Birkaç lokma bir şeyler yedi ve yattı uyudu. Uyandığında karşısına geçip anlatmasını istedim.

“Senden ayrıldıktan sonra uzunca bir süre tırmanışa devam ettim. Bir iz, bir keçi yolu olmayışı tırmanışı zorlaştırıyordu. Sonunda öyle bir yere geldim ki, daha ileriye gitmem imkansızdı. Dönerek uygun bir yerden başka bir yol bulmaya çalışacaktım. Fakat etrafımı saran çalıların içerisinde geldiğim yolu da kaybetmiştim. İçinde bir damla suyun olmadığı kurumuş, küçük bir dere yatağı bulunca sevindim. Bu yol beni doğruca vadiye götürürdü. Gökyüzünün görünmediği o sık bitki örtüsü altında, sıkıntılı bir inişle nihayet az aşağıda açık bir alan gördüm. Oraya inebilmem için bulunduğum daracık yerden aşağı doğru sarkıldım ve kendimi boşluğa bıraktım. Burası adeta bir kartal yuvasını andırıyordu. Ön tarafı dik bir uçurumdu. Sağ taraf bu uçurumla irtibatlı olup çıkmaz sokaktı. Arkamda kalan geldiğim yere dönüş ise imkansızdı. Sadece sol taraf, geçmek için yeterince tehlikeli idi. Oturarak ayaklarımı uzattım, sırtımı kayaya dayadım ve gözlerimi aşağıdaki şehre diktim. Burası önce bir kartal yuvasıydı, sonra yavaş yavaş fildişi bir kuleye dönüştü. İçinden çıkılması zor bir durumdaydım. Hava karardı, şehirde ışıklar yandı. Doğal olarak, sabaha kadar gözümü kırpmadım. Yaklaşık üç metrelik oldukça eğimli bir alan vardı ki burası düşündürücüydü. Küçük taş parçalarıyla kaplı olan bu kısmı taşlarla birlikte uçuruma doğru kaymadan geçebilirsem sonraki kısımları daha az endişeyle aşabilirdim. Adeta yere yüzükoyun yapışarak taşlık alanı geçmeye başladım. Sanırım, sonraki yedi sekiz metrelik tehlikeli bölgeyle birlikte sırtımdan soğuk terlerin aktığı en az yarım saatlik bir sınavdan geçtim. Anladım ki, fildişi kulenin bedeli çok yüksekti.
“Onun dağların zirvesine çıkma hobisi vardı. Sırf bunun için ülkenin en yüksek dağlarının bulunduğu yerlere

giderdi. Üstelik bunu her defasında tek başına gerçekleştirirdi. Benzer maceralar yaşayıp yaşamadığını bilmiyorum, fakat sonraları bu tırmanma sporuna fotoğrafçılığı da ekledi. Gittiği birçok şehirde kalelere çıkar, kuşbakışı ve panoramik fotoğraflar çekerdi. Şehirlerin genel ve belirli bölgelerinin fotoğraflarını özellikle kaydederdi. “Yükseklere çıkmayan, uzakları göremez”, derdi, fakat onda ufku genişletmek kadar, derinlik kazanmak hedefi de vardı.

“Ve tabii ki, bisiklet. Onun hayata bakış açısı kazanmasında, bisiklet yolculuklarının dağcılığından aşağı kaldığını sanmıyorum. Günlerce süren bisiklet gezileri yaptı. Ülkenin tarihini, coğrafyasını ve insanını öğrenmesinde bu gezilerin rolü olduğuna inanırım. Böyle uzun bir yolculuktan söz ederken ne gibi unutulmaz zorluklar yaşadığını anlatmıştı. Hiç otelde kalmadı, hiç lokantaya gitmedi. Bisikletin bagajında bir tava, yem çuvallarından yaptığı küçük bir çadır, ve tamir malzemesi vardı. Susuzluk ve yetersiz beslenme etkisini derhal göstermişti. O uzun yolculuğun daha ilk gecesinde yol yakınında kuytu bir yerde uyumaya çalışırken, yüz yıl öncesinin ülke sorunlarından biri olan sivrisineklerin istilasına uğradı. Direnci kırıldı ve dönmeye karar verdi. Toparlandı, yola çıktı.

“Gecenin bir yarısı. Mağarayı hatırlatan zifiri karanlık. Yol görünmüyor. Ne gelen var ne giden. Hayal kırıklığıyla sonunda ortalık ağarırken, az ilerideki hala ayakta duran iki bin yıllık tiyatronun arka taraftan duvarına tırmandım ve içeri girdim. Seyircilere ayrılan yerden sahneye doğru yürüdüm. Her bulunduğum noktadan nelerin nasıl göründüğünü kafamda canlandırmaya çalıştım. Seyircilerin, oyuncuların . . ve hatta dışarıdan oyunu, ve

seyircileri bir bütün olarak seyreden birilerinin gözüyle . . .
Tiyatrodan ayrılırken, güneş daha doğmamıştı. Bisikletle tarlalar arasındaki yolda bir süre dolaştım. Su kemerlerinin kalıntıları göze çarpıyordu. Sivrisinekler yüzünden geri dönemezdim. Yola devam etmeliydim.
Otel Lobisinin solgun ışığında bir anıya kafasının takıldığını hissettiğim küçük kardeş, bir süre sustu. Sonra adeta hikayesinin başına döndü ve “asıl etkili olan başka bir şey var” dedi. Bir kaza . . .
Merak etmiştim. “Kaza mı !?..
Acı bir tebessüm belirdi yüzünde.
“Derin izler oluşturacak bir hayat tecrübesi. Öcülerin yerini alacak başka bir tehlike!.. Fakat önce, hepsinin iç içe yaşandığı başka bir konudan söz etmeliyim. Babamın muhtaç olmadığımız halde, hayata hazırlık için eğitimin bir parçası olarak gördüğü, bizleri dışarıda çalıştırma düşüncesi vardı. Okulların her tatile girdiği günün ertesinde işe koyulurduk. Kardeşler arasında 12 yaşından itibaren akla gelebilecek her türlü seyyar satıcılığı en fazla yapan oydu. Yazlık sinemalarda gazoz ve çekirdek satıcılığından şehirde gazete satıcılığına, semt pazarlarında yumurta satıcılığından sinek ilacı satıcılığına ve bayramlarda plastik çocuk oyuncağı satıcılığına kadar girmediği boya kalmadı. Ortalığın daha ağarmadığı gecenin ilerleyen vaktinde babamın onu sabah simidi satması için uyandırmasıyla, güne başlardı. Koltuğunun altında simitleri içine yerleştirdiği kapaklı bir teneke kutuyla sokak aralarında, “Sıcak .. sıcak! Taze simit . . .” diye bağırırdı. Hatırladıkça haz aldığımız müşterek anılarımızdan biri, yazın sıcak günlerinde öğle yemeği için onun eve her gelişinde, sattığı gazete ve dergileri salonda yere sermek ve her birinin içinde adeta kaybolmaktı. Öyle

ki, bazan babamdan fazla kazanmasıyla şaşırtıcı olabiliyordu. Onun çok sonraları, yenilgiyi espriyle kabul ettiği ticaret hayatı, ülke çapında yaşanan bir ekonomik krizle sona erdi. “Ülkenin çıkarları uğruna, memlekete daha fazla zarar vermemek için para kazanma işlerinden feragat ediyorum.” Sanırım, bu ticari hayat, inisiyatif almanın tecrübelerini yaşadığı özgür ortamlar sağlıyordu, ta ki elinin kolunun bağlandığı o acziyeti derinden hissedene kadar.

Küçük kardeşin konuşma tarzında, içtenliğin kendisini açıkça belli ettiği espritüel bir zenginlik vardı. “Okumak ile okumamak arasında bir yerde idi. İkide bir sınıfta kalıyor, eğitimini uzatıyordu. Sistemin, bu tip öğrencilerin aklı başına gelsin diye onlara hayatlarının bir yılını okul dışında geçirmeleri için tanımış olduğu fırsatları iyi kullandı. İyi öğrenmek için, aynı sınıfları iki defa okudu. Yaşça okulun en kıdemli öğrencileri arasında yer alıyordu. Görünüşte başarılı bir öğrenci değildi. Aramızdaki yaş farkına rağmen, son sınıfta ikimiz de aynı sınıfta idik. Gariptir, okulda birçok başarılı görünen öğrencinin aksine mezun olduğumuzda ikimiz de yüksek öğrenim için istediğimiz okullara girdik. Sanırım, öğretmenleri ‘çift dikişli’ öğrencinin bu beklenmeyen başarısına şaşırmıştı. Ne var ki, o sıralarda, uzunca süredir yaşamakta olduğu tedavi kabul etmez hastalığın tam ortalarında idi.

“Bu hikayenin başlangıcını, beş yıl kadar önce alnında yazılı olanın gerçekleşmesiyle, diğer deyişle kazaya uğramasıyla yaşadı. Bu, sokak hayatında daha önce karşılaşmadığı bir olaydı. Haliyle, tecrübelerinin arasında yer almıyordu. Aklına hitap etmiyordu. Akıl dışı idi. Çaresiz vaziyette, kıskıvrak yakalandığını fark etti. Hareket edemiyordu, dondu kaldı. Bütün iradesi yok

olmuştu. Bildiği bir şey vardı. O da, bu hastalığa yakalananların bir daha iflah olmadığı idi.
“Bir yılını dışarıda geçirdikten sonra kendisini kapıdan kovdukları okula pencereden girmişti. Yeni bir sınıf, yeni yüzler, yeni arkadaşlar. Önce bir şey anlamadı. Kısa zaman içinde sınıftaki yüzlerden biri, nasılsa, çıkmamak üzere kafasının içine girdi. Sonra, anlayamadığı şekilde, onu her yerde görmeye başladı. Hep onu düşünüyordu. Her yerde, her zaman. Onunla konuşamıyordu, göz göze gelemiyordu. Bu hiç olmadı. Birkaç yıl aynı sınıfta, aynı havayı teneffüs ettikleri halde ona yaklaşamadı. Dışarıda, karşılaştıklarında kendi işini bırakır, onu her defasında uzaktan izler ve her defasında onu evine kadar takip ederdi. Hayallerinde gelecek yoktu. Esasen, onunla ilgili bir gelecek hayali olmadı. Bir saplantı! . . Hayır . . bu söz yaşadıklarını açıklamakta yetersiz kalırdı. Doğrusu, takılıp bir noktada kalmadı. Onu içinden atamıyordu. Fakat yaşadıklarına bir ad vermeye kalktığında, en yakın ismin ‘aşk’ sözcüğü olduğunu düşünüyordu. Tek yönlü, herhangi bir karşılık beklemeyen ilahi bir aşk. Ve hissettiği güçlü duygular için şükrediyordu. Kızın güzelliği, kendisinde o tarifsiz duyguları uyandırmıştı.
Küçük kardeş bir süre sustu. Hikayenin nasıl devam edeceğini tahmin edemiyordum. Memleketinden bu kadar uzakta bir yere yerleşmiş olmanın sebebi, kırık bir kalp olabilir miydi.. bilmiyorum. Fakat kırık kalp konusunu hafife almışım.
“Yüksek öğrenim için taşradan büyük şehre giderken onu da yanında götürdü.”
Bu sözü duyunca şaşkınlıktan küçük dilimi yuttum desem, inanır mısınız.
“Her an onunla beraberdi. Ve bu senelerce devam etti.”

Adeta kekeledim. “Nasıl yani ! . .”
Cevabı kısa, kesin ve ikna ediciydi. “Bir akıl hastası gibi.
Bu defa sessizlik biraz uzun sürdü.
“Tam anlamıyla ağzı sıkı, sır vermeyen biri. Dış görünüşüne hakim olan sükunetle iç dünyasında yaşadığı fırtınalar arasında tam bir tezat vardı. Belki teslimiyet hali, onu anlatmakta açıklayıcı olabilir. Kaderine, başına gelene razı idi, üstelik bunun için şükrediyordu. Bunu galiba tekrar ediyorum. Teslimiyet ve üstelik bir şükür hali . . .
“Onun hikayesi bitti mi? . . Kendi sorusuna, “Hayır”, diye karşılık verdi küçük kardeş. Soluk aldığı sürece, devam edecek. Fakat sıra şimdi başka bir konuda.
“Şehirlerin de insanlar gibi olduğunu düşünürdü. Bir canlı gibi doğan, büyüyen, olgunlaşan, bir kişilik geliştiren . . ve sonra çeşitli nedenlerle hayatiyetini kaybeden yerleşim yerleri. Çektiği fotoğraflarda izlerini görmeye çalıştığı bu düşüncenin oluşma safhasında iken, taşranın gözden uzak bir yerine tayini çıktı. Burası, aslında kaçış için müstesna bir yerdi. Büyük şehirlere uzaktı ve hayattan beklentileri olan çokları için bir mahrumiyet yeri, bir sürgün yeri olarak görülürdü. Oysa onun için fildişi kule gibi, düşüncelerini pekiştireceği bir fırsat sağlamaktaydı. Kuzeyin zengin bitki örtüsü ile uçsuz bucaksız bir orman denizi ortasında atalarının ahşaba dayalı kültürel mirasıyla tarihi eskilere uzanan bir yerleşim yeri. Doğa ile kültürün bu kadar ahenkli uyumu daha önce yaşamadığı bir tecrübeydi. Halkın asırlarca iç dünyalarının zenginliklerini sergiledikleri evleri, çarşılarındaki iş yerleri, kahvehaneler, hanlar, hamamlar, ibadehaneler, hep hayat tarzlarını aksettiriyordu. Sadece pratik maksatlara hizmet etmeyen bu yapılarda estetik bir kaygının izleri de vardı. Orada nereye baksa, usta bir ressamın tablosunu

görüyordu. Yaşadığı gerçekler, zengin bir hayal dünyasını ne kadar çok andırıyordu. Sanki o tablonun içindeydi ve inanılmaz bir rüyada yaşıyordu. Ta ki bütün bunlar bir kabusa dönüşene kadar.

Nefesim tutulmuştu. Ne olabilirdi ki ! ? . .

"İlçe kaymakamı ile ister istemez tanıştırıldığında, karşısında konuşabileceği bir insan beklemiyordu. Halbuki, bu tecrübeli yönetici kısa zamanda devamlı ziyaretine gideceği biri oldu. O da çoğu zaman kendisine haber gönderir, mesaiden sonra kaymakamlık binasının bahçesinde yer alan küçük havuzun başında çay içmeye beklerdi. Bu orta yaşlı adamın bürokratik kademelerde daha yükseğe çıkma gibi bir hırsı yoktu. Meslek hayatının daha başlangıçlarında ulaşabileceği zirvede bulunuyordu. Bu makamı kabullenmişti ve görevini kusursuzca yerine getirmeye çalışmaktaydı. Vali olabilmesi, adeta evrensel bir kural gibi, iradesiyle göstereceği çabaların ötesindeydi. Fakat bu durum, kendisinden beklenenleri ihmal için sebep teşkil edemezdi. Devlet adamının konuşmaları, ona yabancı gelmiyordu. Kader ve irade konularında tartışmaya girmeden düşüncelerini paylaşırlardı. Halkın karşılaştığı problemlerin halli noktasında, tam bir 'sorun çözücü' idi. Ona kendi hayati problemini sordu. "Hiç çözümsüz bir sorunla karşılaştınız mı ?. ." Kaymakam ciddiyetle karşılık verdi. "Olaylara seyirci kalınmaz. Devlet iradedir." Onu takdir ediyordu. Mülkiyelinin kitabi karşılığı, devlet adamı olmanın ruhunu içselleştirdiğini gösteriyordu. Hayır, dedi kaymakam. "Umarım, böyle durumlarla karşılaşılmaz. Çözümsüz problem, devletin ve vatandaşın yaşadığı zarar halidir." Özellikle bu cevabın üzerinde hayli durdu. Fakat sonunda, "El çek ilacımdan tabip", diye mırıldandı.

“Yazın sıcaklığı geride kalmış, sonbaharın serinliği ilçede artık kendisini iyice hissettirmeye başlamıştı. Canlı renklerini hızla kaybeden tabiatın, adeta yok oluşu hatırlatan koyu, donuk renklere bürünmesi insanın ruhuna tatsız bir karamsarlık vermekteydi. İlçeye tayinle yeni gelmiş olan Mal müdürü, kiralık ev bulmakta zorlanmamış ve vakit geçirmeden ailesini getirmişti. O gün kuzeyden gelen ve derhal şiddetlenerek fırtınaya dönüşen kuru ve soğuk rüzgarın bir felaketin habercisi olduğunu kimse bilemezdi. Mal müdürünün karısı akşam üzeri bahçede yaktığı mangalı içeri aldığı sırada, dışarıdan gelen bir gürültüyle sokak kapısının çaldığını zannederek açmaya yöneldi. Fırtınanın etkisiyle kapı ardına kadar açıldı ve şiddetli hava akımıyla ahşap salonun ortasındaki mangal bir anda devrildi. Ne olduğunu anlamadan ortalığa yayılan kor halindeki kömürler kuru ahşap zemini tutuşturdu. Bir anda büyüyen alevler karşısında kadın dehşete kapıldı.

“Erkekler akşam namazından çıktıklarında, alevleri uzaklardan hemen görülen yangın henüz diğer evlere yayılmamıştı. İlçe itfaiyesi yetersiz donanımıyla yangın yerine ulaştığında, etrafta toplanmış kadın ve çocuklardan geçilmiyordu. Kaymakam kuvvetli bir öngörüyle telefonun başında valiye ulaşmaya çalışmaktaydı. Poyrazın etkisi güçlüydü ve yangının diğer evlere yayılması önlenemedi. Ne yapacağını bilmez vaziyette telaşla sağa sola koşuşan yetişkinler bütün çabalarının sonuçsuz kalmakta olduğunu görmüşlerdi. Önlenemez bir durumla karşı karşıya oldukları kesindi. Valinin ve yakın yerleşim yerlerinden yardımların gelmekte olduğu söylense de, kontrol altına alınamayan yangın yayılmaya devam ediyordu. Çiftçilere ödenecek ürün bedelleri ilçedeki tek banka şubesinin kasalarındaydı ve artık banka

binası da yanmakta olan yapılar arasındaydı. Ayrıca hükümet konağı, adliye, jandarma, postane, askerlik şubesi ve hapishane gibi resmi yapılar tamamen kullanılamaz hale geldi. Hayallerimiz çok defa gerçekleri aşar, oysa bu kez gerçek hayallerin ötesindeydi. Ateşin rüzgarla birlikteliği karşı konulmaz felaketin tetikleyicisi olmuştu. Öbek öbek toplanmış olan halkın bütün yapabildiği, aczi ifade eden ağlamak ve sızlanmaktan ibaretti. Gözlerinin önünde sadece mal ve mülkleri küle dönmüyor, atalarından kendilerine miras kalan zenginlikler de birer ikişer yok oluyordu. Evleri gibi bütün dünyalarını oluşturan çarşı han, hamam, cami, iş yerleri bütünüyle alevlere teslim olmuştu. İlçeye dışarıdan ilk gelen vali ve beraberindeki itfaiye aracı idi. Halk ümitsizdi. Yangının ilçenin bitişiğindeki ormana sirayet etme tehlikesi büyüktü. İtfaiye şefi, geniş bir alana yayılmış olan ve neresinden başlanırsa başlansın önlenemeyeceği açık olan felaketin büyüklüğü karşısında yayılmayı önleyici tedbirlere başvurdu. Gün ağarırken rüzgarın kesilmesiyle birlikte yangının sönmeye ve telaşlı bir hareketlilikle halkın ilçeden uzaklaşmaya başladığı görülüyordu. Soğukta geceyi çoluk çocuk perişan vaziyette uykusuz geçiren insanların çoğu, yakın köylerden at arabalarıyla kendilerini almaya gelen akrabalarıyla ilçeyi terk ediyorlardı. Yerleşim alanının üçte ikisi yok olmuştu. Bütün görevlilerin yüzü yorgun ve asıktı. Yanık kokusu her tarafı sarmıştı. Sağda solda hala tütmekte olan kül yığınları arasında arada bir canlanmaya kalkışan bir alev parıltısı derhal suyla boğuluyordu. Bütün bu yaşananlar bir laneti, bir uğursuzluğu mu işaret ediyordu hayır . . zaten teslimiyeti ile bunu kabul etmez, ancak kaderin tecellisi diyebilirdi.

“Ülkenin tarihi boyunca gördüğü en büyük yangındı. Şüphesiz, insanlar yeni birer hayat kuracaklardı fakat bu hayat, hafızalarında kök salmış anılarını güçlü bir nostaljiyle yaşadıkları sürece canlı tutacakları şehrin kimliğinden tamamen uzak olacaktı. İnsanların karşısında, düşmanın kaçarken geride işe yarar bir şey bırakmamak adına ortalığı ateşe verdiği talihsiz zamanları hatırlatan dehşet verici bir tablo vardı. Gözlerinin önünden hiç gitmeyen ateşin rüzgarla dansı sanki bir ölüm dansıydı.
“Önce gazeteciler mi yoksa daha büyük devlet erkanı mı geldi, bunu hatırlamıyordu. Belki ikisi de aynı zamanda olabilir. Başbakan yardımcısı bu elim felaket karşısında, devletin vatandaşının yanında olduğunun sürekli altını çizen moral verici konuşmalar yaptı. Karşısında, şehrin ancak onda biri mi yoksa kısmen yakın köylerden dönerek onları karşılamaya gelen felaketzedeler de mi vardı, bilemiyordu. Devlet büyüğü, ülkenin başka zamanlarda karşılaşmış olduğu felaketlerle mukayese ederek can kaybının azlığını şükür vesilesi yaptı. Fakat, yakınlarının acılarını göz önünde bulundurarak bunun üzerinde pek durmadı. Yardımların sadece ülke içinden değil aynı zamanda uluslararası olduğu görüldü. Mecliste, o günlerde hükümetin neler yapabileceği hakkında görüşmeler yapıldı. Kanun teklifi verildi. Kısa zaman içinde toplu konutlar yapıldı. Bunlar önce karşılıksız denilse de sonra ödemeler takside bağlandı. Hesapta olmayan harcamalar hükümetlerin herhalde normal hizmet planlarını aksatan ve bütçe dengelerini alt üst eden kalemlerdendi.
“Vali ve kaymakamı hayatı boyunca bir daha görmedi. Sadece, başkentte kocaman bir devlet dairesinin zayıf ışıkları olan loş bir salonunda yer alan bir çok masadan birinin başında önündeki dağ gibi yığılı evrakların

arkasında kaybolmuş olduklarından söz edildiğini duymuştu. Bürokrasinin, felakette hiç bir dahli olmayan bu insanları unutulmaya mahkum etmesini bir türlü anlayamıyordu.
Küçük kardeş suskunlaştı. Otelin lobisinde bizden başka kimse kalmamıştı. Vedalaşmadan önce, “bunların hiçbirini bilmiyordum”, dedim.
Düşünceli haliyle, “şüphesiz, benim de bilmediklerim var”, dedi. Onunla eski ahpablar gibi kucaklaştık. Uğurlamak için kapıya çıktı.
Yaşlı dostumuz, sözlerini bitirmişti. Masanın etrafındakiler sessizce birer ikişer dağılarak gecenin karanlığına karıştı. Son olarak biz de kalktık. Ayrılmadan önce, duyuyor musun dedi. Kulak kabarttım. Sonra, merakla sordum. “Neyi?”
Gülümsedi. “Sessizliği! . .”

Suluova, 30. 08. 2024